

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelj
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovec 25. decembra 1883.

Št. 24.

Reg. Nr. 229.

Prot. Z. 5597.

Urtheil.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers.

Der k. k. Schwurgerichtshof Klagenfurt hat über die Anklageschrift de praes. 21. Juni 1883, Z. 5480, gegen Philipp Haderlapp wegen Vergehens gegen Sicherheit der Ehre nach den §§ 5, 7, 488 und 491 St. G. erhobenen Anklage in der am 7. und 8. Juni vorgenommenen Hauptverhandlung zu Recht erkannt:

Philipp Haderlapp, 34 Jahre alt, aus Eisenkappel gebürtig, katholisch, verehelicht, Herausgeber und Redacteur der Zeitschrift „Mir“ in Klagenfurt, wegen Pressvergehen bereits bestraft —

sei schuldig, dadurch, dass er als verantwortlicher Redacteur der in Klagenfurt erscheinenden Zeitschrift „Mir“ die in Nr. 6 des II. Jahrganges derselben vom 25. März 1882 enthaltene Correspondenz „Iz Grebinske okolice (zaničevalcem duhovščine, — Kmet je siromak)“ (Aus der Umgebung Griffen (den Verächtern der Geistlichkeit, — der Bauer ist ein Hilfsbedürftiger) in dieses Blatt aufgenommen und zum Drucke beförderte, und zwar insbesondere durch jenen Theil dieses Artikels, welcher mit den Worten: „Saj posvetni gospodje z nami dosti grdo delajo!“ (Handeln doch die weltlichen Herren mit uns abscheulich genug) beginnt und mit den Worten: „Saj mi kmetje nemamo nikogar, da bi nas branil“ (denn wir Bauern haben Niemanden, der uns schützen würde) endigt und in seinem Zusammenhange lautet: „Saj posvetni gospodje z nami dosti grdo delajo! V našem kraju je kmet revež. Nema svoje stelje, ne drv. Vse to mora od grofa kupiti, pa tako drago! Po 75 kr. meter plačamo jih še žive, vi v Celovcu jih dobite pa nasekane in suhe za 90 kr. meter. Mi dobro vemo, da spoštovana grofinja Egger nič ne vejo od tega, kako grajščinski pisarči, ali kar so, nas kmete derejo.“

Prejšnji gospod borštinar je bil dober, kerščansk in pravičen človek, žalibog da je umerl! Sedajni borštinar pa sovraži duhovnike in kmete, vse hoče v svoj meh spraviti in se usti po oštarijah, kakor kak krivi prerok. Kaj mu moremo? Saj mi kmeti nemamo nikogar, da bi nas branil! — den Privatankläger Anton Allitsch, Rentmeister und Förster zu Ehrnegg, durch auf ihn passende Kennzeichen in einer Druckschrift durch Mittheilung von entstellten Thatsachen fälschlich einer bestimmten unehrenhaften oder solchen unsittlichen Handlung, welche ihn in der öffentlichen Meinung

verächtlich zu machen oder herabzusetzen geeignet ist, beschuldiget und ohne Anführung bestimmter Thatsachen verächtlicher Eigenschaften oder Gesinnungen geziehen zu haben, — und werde mit Rücksicht auf den nach dem Wahrspruche der Geschwornen nicht erbrachten Wahrheitsbeweis wegen des hiedurch begründeten Vergehens gegen die Sicherheit der Ehre nach den §§ 5, 7, 488 und 491 St. G. gemäss § 493 St. G. unter Anwendung der §§ 260 lit. b und 266 St. G. zur Strafe des Arrestes in der Dauer von vier (4) Monaten, verhärt durch einen Fasttag in jeder Woche, sowie gemäss § 389 St. P. O. zum Ersatze der Kosten des Strafverfahrens verurtheilt.

Zugleich wird gemäss § 35 P. G. der Verfall der eventuellen Caution im Betrage pr. 200 fl. zu Gunsten des Armenfondes der Stadt Klagenfurt und gemäss § 39 P. G. die Veröffentlichung des erlassenen Strafurtheiles auf Kosten des Verurtheilten in dem nach Rechtskraft dieses Urtheiles erscheinenden ersten Blatte „Mir“ und in der „Klagenfurter Zeitung“ ausgesprochen.

Gründe:

Nachdem die Geschwornen die I. und III. Frage (Hauptfrage), welche sämtliche Merkmale des Thatbestandes des Vergehens gegen die Sicherheit der Ehre nach den §§ 5, 7, 488 und 491 St. G. enthalten, bejaht, — hingegen aber die II. und IV. Frage (Zusatzfragen) verneint und somit festgestellt haben, dass Angeklagter den im Sinne der §§ 490 und 491, Abs. II. St. G., zur Straflosigkeit nothwendigen Wahrheitsbeweis nicht erbracht hat, — so musste der Angeklagte des oben bezeichneten Vergehens auch schuldig erkannt werden.

Die Strafe ist nach § 493 St. G. mit Arrest von 6 Monaten bis zu 1 Jahre auszumessen.

Als erschwerend wurde nichts angenommen, als mildernd hingegen das unbeanständete Vorleben des Angeklagten, insoferne als er wegen eines durch das Strafgesetz verpönten Delictes noch nicht bestraft ist und weiters der Umstand, dass Angeklagter bestrebt war, den Schaden gut zu machen, indem er gleich einen Widerruf veröffentlichte und auch später wiederholt Vergleichsanträge stellte.

Mit Rücksicht auf diese mildernden Umstände, denen ein Erschwerungsumstand nicht gegenübersteht, hat der Gerichtshof von dem ausserordentlichen Milderungsrechte Gebrauch gemacht, zugleich aber auch dem Umstande, dass Angeklagter für seine Frau zu sorgen hat, Rechnung getragen und hat daher unter Anwendung der §§ 266 und 260 lit. b St. G. auf eine viermonatliche Arrest-

strafe, verschärft mit einem Fasttage in jeder Woche, als dem Verschulden des Angeklagten angemessen erkannt.

Der Ausspruch über den Kostenersatz ist im § 389 St. P. O. und jener über den Verfall der eventuellen Caution und mit Bezug auf den diesbezüglichen Antrag des Privatanklägers auch der Veröffentlichung des erlassenen Straferkenntnisses in den §§ 35 und 39 P. G. begründet.

Klagenfurt, am 8. Juni 1883.

Kristof m. p. Mylius m. p.

Für die richtige Abschrift:

Saremba.

Slovinci!

Na prvem mestu najdete danes nemški pisano razsodbo. Kdor razume nemško besedo, zvedel bo, kolika nesreča in škoda da je zadela odgovornega vrednika in lastnika časnika „Mir-a“; spoznal bo pa tudi, zakaj da jes spet sam sprejemem odgovorno vredovanje imenovanega časnika. Trdne in resne volje sem, vredovati ga tako, da ne bom žalil ne visoke vlade, pa tudi ne koga drugega.

„Mir“ bo budil mili slovenski narod, ga bo podučeval v vseh za časno in večno srečo potrebnih in koristnih rečeh, branil njegove svetinje in pravice, odkrival njegove pritožbe in težave, odvrčal in spodbijal vse krivice in napade, naj pridejo od koder in od kogar koli. — vse to pa bo delal v mirnej in lahko razumljivej, prav domačej pa resnej besedi, in vse po državnih in cerkvenih postavah.

Zatorej, Vas, če, gg. rodoljube lepo prosim: Podpirajte moje oslabele in ostarele moči z dopisi, pa pomagajte mi tudi, da zamorem ubogim Slovincem na Koroškem „Mir“ dajati brezplačno in ložej plačati po zgubljeni pravdi naloženo kazen. Slovinci!

Vsem Vam iz celega srca želim prav po starej slovenskej navadi veselo in srečno novo leto, da bi dolgo živeli in v milosti božjej!

Andrej Einšpieler.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Odlikovanje.) Naš premilost. knezoškof gospod dr. Petrus Funder so od presvitlega cesarja dobili visoki red železne krone druge vrste, ker tako goreče in izvrstno dolžnosti svojega poklica izvršujejo. — To odlikovanje je vzbudilo po celej škofiji veliko veselje. Od vseh krajev in iz vseh stanov se premilostl. knezoškofu čestita za to cesarsko odlikovanje. Kar se menda dozda še nikoli ni godilo, napravil je deželni odbor prekrasno, od deželnih poslancev podpisano pismo, v katerem deželni zbor g. knezoškofu čestita in srečo vošči. Ravno tako tudi mestni odbor v Celovci.

Iz Celovca. (Veseli večeri.) Vsi narodi pripoznavajo, da petje, ako je pošteno in umetno, srce požlahnuje in povzdiguje duh k višim namenom. Znano pa je tudi, da je Slovenec pohlevnega duha, rad poje in se veseli, kedar se mu ponudi prilika. Celovška čitalnica je sklenila „vesele večere“ napravljati, kjer se bo narodno petje gojilo. Pele se bodo nove slovenske pesmi, pa tudi stare priljub-

ljenke slovenskega naroda. Da pa je mogoče unajnim udom se teh veselih večerov udeleževati, se je priredilo, da bode prva veselica na sv. Štefana dan, zvečer o 7 uri v čitalnični sobani na trgu sv. Duha pri „Jelenu“ v prvem nadstropji. Meseca januarja pa se bodo drugo in četrto sredo po novem letu, meseca februarja pa prvo in tretjo sredo po Svečenci veseli večeri vršili. Ne samo unajni udje čitalnice, tudi vsak drug domoljub se bo z veseljem sprejel, če pride čitalnico obiskat. Upamo, da bojo „veseli večeri“ v resnici veseli.

Iz Brda na Zili. (Cerkveno petje.) Pesmarica: „Cecilija“, katero je na svitlo dala družba sv. Mohora, je res prav dobro došla in je bila živo potrebna, kajti gotovo je, da se po več cerkvah prehitro poje, kar se za božjo službo ne spodobi. Pri nas, kjer sin cerkovnika Grafenauerja prav lepo orgla, smo tudi s petjem precej zadovoljni. Le včas pride na pevališče nekdo drug in se vsede k orgljam. Pa njegove pred-, med- in poigre ušesa pobožnih večjidel le ranijo, tako tudi samospevi njegovega očeta ali brata srca cerkvenih obiskovalcev javeljne k Bogu povzdigniti zamorejo.

Iz Spodnje Zile. (Nova šolska postava.) Slišati je iz Goriške občine, da se nekteri odborniki in drugi možje pogovarjajo zavoljo slovenskih šol, nekteri so tudi volje, narediti na vis. c. k. deželni šolski svet, naj bi se otroci učili najprej slovensko, in potem tudi nemško, in morebiti, da bi pri nas tudi en slovensk učitelj zadostoval; manjši otroci naj bi hodili popolden, in večji predpoldnem v šolo. Temu pa nasprotujejo tisti odborniki, ki g. nadučitelja poslušajo, ki je tudi občinski pisar in tudi odbornik. Pa jih nagovarja le k nemškemu šulferajnu. Na tega so letos tudi prošnjo naredili, da naj jim pošlje nemške šolske knjige. Tudi sprejeli so jih, in pri seji 18. novembra za prejete knjige zahvalili. Ali je lepo po svetu beračiti? Ali bi ne bilo modrejše za slovenske učitelje, da bi odbornike nagovarjali, da naj naredijo prošnjo za slovenske šole, ne pa na nemški šulferajn? Kaj bojo slovenski otroci počeli z nemškimi bukvami? Slovinci ne poslušajte takih odpadnikov, saj tudi še vsaka tica ljubi svoje gnezdo! Mi Zilani hočemo iz naših otrok napraviti dobre katoličane in zveste Avstrijance, česar se pa iz bukev „nemškega šulferajna“ ne bojo javeljne učili.

Iz Borovelj. (Preklie; — zadruga ali cehe.) „Očitna povračba časti!“ tako smo brali v 22. št. „Mira.“ Tri sto medvedov! to je lepa slovensčina v celem preklieu, tako da vse škriplje med zobmi in vse mrgoli debelih kozlov. Tako slovensčino naj črni muri odnese v deveto deželo! Večkrat smo ta preklie brali in se smijali na vse grlo, pa ne samo zavoljo lepe preklemane slovensčine, ampak tudi zavoljo tega, kar v preklieu stoji. Kar je gosp. Miha Sablačan pisal o Medborovniškem občinskem odboru v „Miru“, to vse in še veliko ojštrejši smo že poprej in večkrat brali v Ljubljanskem časniku „Narodni list“. Občinski odbor je vse to vteknul v mavho, molčal ko miš in ni napel nobene pravde zoper Ljubljanski časnik. „Mir“ v Celovci pa je tožil zavoljo dveh dopisov v enej številki! Kako to? Ali se je mar zbal Ljubljanskih porotnikov? To pa vendar ne bode, da bi se bali Slovencev v Ljubljani?! — Danes le toliko o tej očitnej povračbi časti; imam o njej več povedati,

pa prihodnjič. — Zadruga ali cehe (Genossenschaften) se snujejo velike; meni se dopadajo manjše, kakor so bila nekdanj. Videli smo jih v Celovci pri procesijah; peki, mesarji, krojači, čevljarji itd. vsi so nosili svoje posebno bandero, imeli svoje premoženje in svojo denarnico. Vsako večje rokodelstvo je bila za se posebna zadruga. Kakor velike občine, tako tudi velike zadruga niso dobre in priporočanja vredne. Veliko bo med njimi nemira, tožeb in pravn, potem pa bojo liberalci, katerim je nova postava trn v peti, vpili: Glejte, to ne gre, bojo razsajali zoper sedanjo vlado in konservativno večino, da vse razpade in spet oni dobijo državne vajeti v roke. Veliko posestvo napravlja veliko dela in skrbi, ravno tako velike občine in velike zadruga. —

Izpod Obirja. (Nekaj o šoli v Krejančah.) Fara Galicija blizu Grabštanja ima svojo šolo v Krejančah. Ti vrlji Slovenci se že več let pravdajo zavoljo šole. Že je leto minulo, kar je krajni šolski svet prošnjo vložil na vis. c. k. deželni svet, naj je prva štiri leta podučni jezik v šoli slovenski. Slišal sem praviti, da je ravno kar prišel odgovor na to prošnjo. In kako? Vis. c. k. deželni svet pravi, da ni treba pri šoli v Krejančah kaj prenameriti, ker je po dosedanjih šolskih uravnavačih tako že prva štiri leta in, če je potreba, še več let podučni jezik v tamošnji šoli slovenski, da so bukve slovensko-nemške in da se nemščina le v višjih razredih uči kot učni predmet.

Kaj je zdaj storiti? Ako bi jes imel pri šoli kaj ukazovati, vzel bi ta odlok dežel. šolsk. sveta, stopil ž njim pred gosp. učenika in rekel: „Gospod glejte! Prva leta naj se naši otroci učijo slovenski, tako zaukazuje c. k. dež. šol. svet; tako šolo tudi mi hočemo, storite tako, ako ne, bomo pa spet tožili. Mi smo Slovenci in hočemo, naj se naši otroci učijo, kakor so deželni predsednik rekli v deželnem zboru, slovensko moliti, brati in pisati; potem pa, ko so dozoreli na letih in pameti, tudi nemško.“

Kar jes vem o šoli v Krejančah, ni taka, kakor o njej misli vis. c. k. dež. šolski svet. Prej ko ne je nekdo njemu narobe poročal. Resnica pa mora na dan! —

Iz Grabštanja. (Vesele novice.) Premilostljivi gospod knezoškof dr. Petrus Funder so našega gosp. župnika potrdili za dekana Tinjske dekanije. Gospod Andrej Wieser so dozdej bili upravitelj ali administrator te dekanije; postali so pa zdaj pravi dekan. To nas farmane vse veseli iz celega srca. Le mala peščica jih je med nami tako imenovanih nemško-liberalnih Slovencev, tem seveda ni prav ljubo, da so premil. gosp. knezoškof našega še mladega gosp. župnika počastili in povišali za dekana in konzistorijalnega svetovalca. To naj bode gosp. dekanu v čast, veselje in tolažbo in naj jim povrne vse, kar so v nemško-liberalnih časnikih po nedolžnem trpeli zmirjanja in razžaljenja. Mi farmani, ki še držimo na sv. vero in cerkev, se premistlj. gosp. knezoškofu prav srčno zahvaljujemo za čast in veselje, ki so ga nam napravili s povišanjem našega gosp. župnika. Veliko let naj gosp. dekan še ostanejo pri nas! — Naznanjam še par veselih novic. Slišali smo že parkrat v cerkvi cecilijansko petje. S komur sem govoril, vsak je bil tega petja vesel in ga pohvalil. Čest in hvala gosp. organistu in vsem pevcem in pevkinjam, ki so jeli tako lepo peti Bogu v čast,

nam pa k povzdigi in veselju. Posebna čest in hvala pa naj doni gospodični novej učiteljici, ki se je tako prijateljsko pridružila pevkinjam in tako izdatno pomagala! Kaj pa le kaj porečejo gospodje učeni, katerih ali nikoli ali le malokdaj vidimo v cerkvi? —

Iz Podjunske doline. (Slava! Varujte se sleparjev.) Na meji proti jutru so nasprotniki naši zasejali „nemške šulverajne“; skorej vsako mestice, vsak trg, da! vsaka večja ves ga ima; Bog jim ga požegnaj! Slovenci smemo jim zato menda hvaložni biti. Krivica, da se tuji Nemei in naši nemškutarji mešajo v naše šolske zadeve in hočejo z nami komandirati, ravno ta krivica je Slovence zdramila in spravila na noge. Več občin in far je sklenilo in menda že odposlalo na više šolske oblastnijske prošnje, da se jim dovolijo v njih šolah slovenski jezik in postavne olajšave zastran šolskega obiskovanja. Slava; tako je prav, Slovenci le prosite in trkajte, vse pa mirno in postavno! — Slepár A. Božič, ki sedi pri deželni sodnji v Celovci, je hodil tudi po Štajerskem in jih menda tudi veliko ociganil. Dobro bi bilo, da bi se tisti gospodje, ki so ž njim kaj opraviti imeli, oglasili pri društvu „La Royal Belge“ na Dunaji, da zvedo, pri čem da so. Varujte se! —

Iz Rude. (Pravde žalosten konec.) Iz Celovca zvemo, da je gosp. vrednik „Mira“ nastopil svojo kazen; brali smo tudi v „Celovčanki“, kako ojstra kazen ga je zadela. Vsi omiljujemo gospoda vrednika in smo prepričani, da nesrečnega dopisa ni ponatisnil iz hude volje, ampak da je hotel, nam kmetom na pomoč priti. Da je pa zraven žalil gospoda Aliča, to je nesreča. Pripoveduje se tukaj pa tudi to, da g. Aliču ni toliko na tem ležeče, da je g. vrednik zapadel tako ojstrej kazni, temveč to je bila poglavitna reč, da se zve, da ni resnica, kar je pisal „Mir“ in da se razžaljenemu povrne žaljena čast. To se je zgodilo pri obravnavi, pri kateri je bil vrednik obsojen. Dalje slišal sem praviti, da je brat gospoda Aliča, ki je duhovnik v Trstu in skoraj vsako leto k svojemu bratu pride v naše kraje, njemu menda pisal, naj se gosp. vrednika usmili in pomaga, da se vredniku napovedana kazen olajša in zniža. Ako torej gosp. vrednik ob svojem času presvitlega cesarja prosi za pomiloščenje, prosimo, da naj tudi gospod Alič to prošnjo podpiše. Upamo vsi, da bode gosp. Alič to tudi storil temveč, ker se je med nami raznesel glas, da je gosp. Alič že s tem zadovoljen, da mu je žaljena čast povrnjena. Ako se to zgodi, bode vesela cela naša okolica.

Iz Diekš. (Kaj je stanoviten Slovenec?) Ni lahka reč, s tujim narodom občevati, pa vendar svojemu zvest ostati. Ljubezen do svoje krvi in trdna volja pa premaga vse. Sosedu pomagam, kedar sam nemam doma nič posebnega opravila; da bi pa svojo kmetijo zanemaril in k sosedu na tlako hodil, to bi bilo vendar neumno. In tako delajo nemškutarji, ki jim je Nemeec bolj pri sre, ko Slovenec. Saj še nekatere živali grejo v silo druga drugi na pomoč; nemškutar pa svojim slovenskim domačinom ne pride na pomoč. Saj Nemcem nič slabega ne želimo, tudi hočemo ž njimi v miru živeti, pa najprej moramo skrbeti sami za sebe. Mi smo več pomoči potrebni; glejmo tedaj, da najprej sami sebi pomagamo, potem bomo še le videli, če nam je mogoče tudi nemški voz nekoliko

naprej poriniti. Zdaj so pa še zmirom Nemci bolj na konji, ko mi in naše pomoči niso potrebni. Zapišite si to za uho vi nemškutarji, ki zbirate krajcarje za nemški „šulverein“. Kaj bo revni slovenski kmet dal? To se pravi, da lačna vrana sito vrano pita!

Iz spodnjih Trušenj pri Velikovcu. (Novi zvonovi. Pogreb. Srenjske reči. Železnica. Želja „Mirovih“ naročnikov.) Prvo adventno nedeljo so se v sosednji fari pri sv. Urhu blagoslovili trije novi zvonovi in potegnili v novo popravljeno turn. Največi tehta 14 centov. V tej majhni gorskej fari je samo 22 posestnikov, toliko lepši za nje, da so toliko zložili za cerkev in pokazali, da jim je mar za lepoto hiše Božje. — Pri sv. Štefanu smo imeli nedavno slovesen pogreb, da ni bilo še kmalo tacega. Pokopali smo Kolmana Encija p. d. Štruca, poštenjaka vseskozi. Bil je več let cerkveni ključar. Bil je ud pogrebnege društva, zato ga je spremljalo več ko šestdeset bratov in mnogo drugega ljudstva. Gospod fajmošter govorili so lepe besede nad njegovim grobom. — Tudi v nemškutarskej Vovberškej občini gre slovensčina na dan. Okoli dveh mesecev bo, kar sem šel po opravkih mimo občinske pisarne, kar zagledam na svoje veselje cesarsko pismo v slovenskem jeziku na prvem mestu tam viseti. Tako je prav. — Vojska zavolj ločenja Hudokrajčanov od Vovberške občine je končana. Zmagali so poljanci s pomočjo Vovberških odbornikov. Hudokrajčani obžalujejo svojo nepremišljeno naglost zavoljo stroškov; pa po toči zvoniti je prepozno. — Slišati je, da mislijo železnico zidati od Mostiča na Trušnje mimo Velikovca čez Dravo v Sinčoves. Gotovo še ni, pa kar se dolgo prerokuje, se rado zgodi. — Mnogi naročniki „Mira“ želijo, naj bi on prinašal prostovoljne in posilne dražbe kmetij. To je za mnoge koristno zvedeti.

Iz Kotmarevesi. (Za črne bukve!) Kar Kotmaraves stoji, gotovo se še ni godilo kaj tacega. V Gorjah blizu Humbrškega grada je bila bogata, 3000 gld. težka nevesta. Po starodavni navadi so fantje tej nevesti „zpenjali“, to se pravi, cesto so jej zaprli. Navada je, da se tu nekaj zapoje, neke uganke ali receljni napovejo, da se rešijo, poštene šale uganjajo in slednjič se nevesta mora odkupiti in rešitnino plačati. Pa kaj se zgodi!? Fantje na cesti zapoje nevesti, pa kako se petje povrača? Dva svata voščita fantom tri osramotivne sreče in začnejo razsajati. Fantje pa le ne odpró ceste, ako ravno je nevesta že dvakrat skočila z voza. Morebiti bi zapenjavec, nevesta in svatje še danes stali na cesti, ako bi gospa Rutnica ne bila dala lepe rešitnine. Tudi na ženitnini ni šlo vse lepo po redu; prej so sosede vabili naj pridejo, potlej pa je pela druga tica, ker niso imeli hosetnega oblačila. Gosp. gostilničar v Kotmarivesi je sam rekel, da kaj tacega še ni doživel. Srečen kdor je bogat, naj za to hvali Boga, pa prevzetan ne sme biti. V soseski mora prijaznost biti, bogataš tudi ne ve, ali ne bo kedaj potreboval reveža, saj je še miš rešila leva iz mreže; zato ni prav, če se kdo previsoko nosi. Če se takemu primeri kaka nesreča, smejijo se mu, namesto da bi mu pomagali.

Iz Kanalske doline. (Naše ovce. — Boleden.) Naši kmetje se prav čudijo, da je slavna kmetijska družba v Celovcu ustavila premiranje

ovnov v naši dolini. Naše ovce so daleč okoli znane in čislane, torej ne razumemo, kaj da tako ravna naša kmetijska družba, da jih je ona zanemarjati začela. Kmetijska družba Kranjska že dolgo let pri nas kupuje ovne, da zboljša plemena na Kranjskem. Tudi za Hrvaško so jih nedavno kupili, letos pa pridejo menda po nje Tržačani, da zboljšajo plemo v Tržaški okolici. Jezerske ovce (Seeländer Schafe) so res večje, zastran volne in lahkega krmenja pa se z našimi ne morejo meriti, kajti naše so zadovoljne s pičlo pašo in tudi pri slabi krmi ne zgubijo mleka. — Če se je pa premiranje zato ustanovilo, ker je bila slaba udeležba, potem je odgovor pa tak: Premiranje se mora prestaviti iz Šrednice v Ukve, kajti Ukve, ne pa Žabnice, so središče za našo ovčjerejo. — V Ukvah imajo osepnice (Masern). Vsako leto pride v naš kraj kaka bolezen, jaz mislim, da zavolj slabe vode. Po leti je mlačna po zimi ledena, in celo nečista. Skrbeti bo treba za studenčnico!

Od sv. Martina pri Vurmbergu na Štajerskem. (Šolske olajšave.) Kakor mi tako tudi gotovo vi, slovenski bratje na Koroškem, prosite za šolske olajšave. Zatorej Vam naznanjam, kako se nam je godilo. V naši fari so v treh srenjah župani in odborniki v slovenskem jeziku pri slavnem okrajnem šolskem совету vložili prošnjo: naj bi se šolarji v 13. in 14. letu od šole oprostili v smislu postave. Tudi v 4. srenji sv. Martinski jih večina želi ono polajšavo šolskega obiskovanja. Vendar, ker v tem srenjskem zastopu en mož svetovalec ni hotel podpisati, tudi drugi si niso upali prošnje podpisati, čeravno je bila prošnja tudi slovensko pisana. Izgovor je bil: „Če si on ne upa, ki je vendar bolj pameten, kakor mi, kako bi pa mi podpisali?“ To so modrijani; pa spustimo to, saj takih menda tudi drugod ne manjka. Bolj imeniten in podučljiv je tudi za Vas Korošce odgovor, ki smo ga na tri vloge dobili. Ta se glasi tako-le: „Št. 577. Gospodu županu v . . . z opominom, da se ima ta prošnja krajnemu šolskemu совету predložiti, ker ne prosijo vse k sv. Martinu pri Vurmbergu všolane občine za šolske olajšave. Okrajni šolski svet v Mariboru, dne 7. novembra 1883. Predsednik: Hein mp.“ Koga ne bi veselilo, ako vidi in bere, da e. k. gosposka (vlada) na slovensko prošnjo tako lep slovenski odgovor pošlje? Ne vem, kako je kaj pri Vas na Koroškem. Dalje pa tudi zdaj veste, da se morajo na prošnjah za šolske olajšave podpisati župani in odboraiki vseh všoljanih občin.

Kaj dela politika.

4. decembra so se zbrali državni poslanci v novej palači. Ta nova hiša je neizrečeno lepa, pa je tudi stala menda 10 milijonov. V tej palači se obravnujejo jako imenitne reči za celo državo, za preslavno cesarsko rodovino, pa tudi za več kot 20 milijonov ljudi. Zatorej bi nam katoličanom bilo dobro djalo, ako bi se bila blagoslovila in se odprla s kako cerkveno slovesnostjo: „Ako Gospod Oče nebeški hiše ne zida, delajo zidarji zastoj.“ — Bile so samo 4 seje in razun proračuna za leto 1884 ni bilo kaj tako imenitnega. Gospod finančni minister dr. Dunajevski je koj v prvi seji predložil in razjasnoval ta proračun. Za l. 1884 potrebuje

Cislajtanija 510 milijonov, dobivlja denarjev le 472 milijonov, primanjkuje torej 38 milijonov gld. Od teh 38 milijonov pa se bode 32 milj. porabilo za železnice, za vodne in gorne stavbe na Tirolskem in Koroškem itd., tako da prav za prav le menjka 5 milj.; tako malo že dolgo ni menjkalo. Kaže se, da sedanja vlada modro gospodari. — 13. decembra je bila poslednja seja pred božičnimi prazniki; pri tej seji se je dovolilo, da se bojo navadni davki pobirali za prve 3 mesece l. 1884. Proti koncu meseca januarja se seja spet pričeno. — Na Ogrskem so hotli vpeljati postavo, da smejo kristjani in judje možiti in ženiti. Pa gosposka zbornica, v kateri sedijo škofje in visoka gospoda, je postavo zavrgla. Jój in krik po judovsko liberalnih časnikih. — Novi ban za Hrvaško grof Khuen-Hadervari je že nastopil svoje mesto in 17. dec. se je spet začel deželni zbor v Zagrebu. Pri tem so prvokrat tudi poslanci nekdanje vojaške meje. Bomo videli, kaj neki bode. Novega bana ljudje niso prav veseli. —

Na Nemškem se kaže, kakor da bi prusovska vlada volje bila, s katoliško cerkvijo napraviti mir. Limburški škof gosp. dr. Blum se je vrnil v svojo škofijo. Tudi pruski cesarovič, ki se mudi na potu iz Madrida v Rimu, obišče sv. Očeta Leona; dobro znamenje!

Na Francoskem preganjajo cerkev in delajo dolgove, da je groza. V Afriki in Aziji imajo Francozi veliko opraviti in ne gre jim nič srečno izpod rok. —

Angleži se s katoliškimi Irce ne morejo pomiriti; tu in tam se stori kako hudodelstvo.

Na Srbskem je spet pokoj in red, pa nesreča in žalost je velika; 18 jih je bilo k smrti obsojenih. —

Ruska menda dobi neko ustavo ali konstitucijo; tako se je poročalo; pa menda ne bo kruha iz te moke. —

V Afriki dela krivi prerok Mahdi velik strah, ki požiga in pobija daleč okoli.

Gospodarske stvari.

Kako ravnati, da krompir v kleti ne gnjije.

Teden poprej, ko se krompir v klet nanosi, treba je vso klet (kelder) osnažiti in odpreti vsa okna in vrata, da se mokrota po stenah posuši.

Dan poprej, ko misliš krompir v klet znositi, zapreš okna in duri, potrosiš tlak z navadnim pepelom in potem zažgeš v kleti nekoliko žvepla, kakoršen se rabi za vinske polovnjake. Vso klet mora žvepleni dim napolniti. Nekoliko ur potem odpreš zopet okna in duri, da se izkadi žvepleni dim. Ždaj nanosiš krompirja lahko na debelo v klet. Kakih 14 dni pozneje se morajo spet enkrat pri lepem vremenu okna odpreti in celih osem dni odprta pustiti. Potem se zopet zaprejo, klet se vnovič malo z žveplom pokadi in krompir se s pepelom potrosi.

Od zdaj zanaprej ostanejo okna lahko celo zimo zaprta, le vsak mesec enkrat se malo z žveplom pokadi.

Kdor tako ravna, njemu krompir nikoli ne gnjije, pa tudi cim ne poganja. Krompir ostane zdrav in čvrst, pa tudi dober za seme. „Sl. Gosp.“

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

6. Celovška dekanija.

Dekanija Celovec se razprostira po celovski ravnini, pa le bolj na zapadni in severni strani, ker izhodno stran te planjave zavzema dekanija Tinjska. Celovška dekanija je večinoma slovenska, le na severu je nekaj nemških in na pol pomembenih far. Spadajo pa k tej dekaniji tri fare v Celovcu (stolna, mestna in ona v Velikovškem predmestju), nadalje Št. Rupert pod Celovcem, Št. Martin, Goričica (Maria Loretto), Vetrinji in Zakamen (Viktring und Stein), Hodiše (Keutschach), Otok (Maria Wörth), Škofiče (Schiefling), Dholica (Techelsberg), Porače (Pörtschach), Breza (Pirk), Blatograd (Moosburg), Mali Št. Vid (nemšk), Tigerče (Tigring, nemške), Št. Martin v Dolu (Ponnfeld, nemšk), Čanjče (Tultschnig), Karnburg (Krnski grad, nemšk), Šmihel (nemšk), Gospa Sveta (Maria Saal) in Št. Jur (St. Georgen am Sandhof).

V Vetrinji je bil nekdanj samostan, ustanovljen že l. 1142, zdaj je v njem Morova tovarna za sukno. — V Blatogradu se je rodil nemški cesar Arnulf. — Na Otoku in v Poračah pri Vrbskem jezeru se mudi po leti mnogo tujcev. — V Krnskem Gradu je stal nekdanj grad koroških vojvodov, zdaj pa ni več sledu za njim, najbrž je bil porušen in razdjan. Tam je bil tudi tisti vojvodski stol iz kamna, kjer je moral vsaki koroški vojvoda priseči, prej ko je nastopil vlado. Na ta stol se je najprej vsedel svobodni kmet in držal v roci na jermenu pisanega bika in pisano kobilu. Potem se je stolu približal novi vojvoda v obleki iz domačega sukna, obdan od svojih vitezov. Ko je vojvoda s palico v roki blizo prišel, prašal je kmet v slovenskem jeziku: „Kdo je ta, ki tu sem gre?“ Okoli stoječi mu odgovorijo: „To je deželni knez.“ Kmet na to praša: „Ali je pravičen sodnik? Ali je rojen iz svobodnih staršev? Ali ima pravo vero?“ Okoli stoječi so mu odgovorili: „On je pravičen sodnik, svobodni in ima pravo vero.“ Na to je kmet še rekel: „S kakošno pravico zamore mene od tega sedeža pregnati?“ Rečejo mu: „Dobil boš 60 vinarjev, pisanega bika, in pisano kobilu in tisto obleko, ki jo zdaj knez nosi; tvojo hišo bo oprostil vseh davkov.“ Na to je kmet vojvodo lahko vdaril po licu in ga opomnil, naj bo pravičen sodnik, ter prepustil sedež vojvodi. Ta je stopil na kamen, zavihtil svoj meč na vse štiri strani in glasno obljudil, da hoče biti pravičen sodnik. Tako so se postavljali koroški vojvodi od prve dobe do 15. stoletja. Vse te stare šege so bile zadnjič še v veljavi l. 1414 dne 18. marca, ko je postal vojvoda Ernst Železni. Ta zgodovinski kamniti stol so zdaj prenesli v Celovec. Kedar so bili pa vojvodi postavljeni, podali so se na Gospodstvo polje, kjer je bil še drugi vojvodski stol, ki je do danes še dobro ohranjen. Na tem stolu so potem pravico sodili in delili med viteze grajščine in deželne pravice (Lehen). Ta stol je sestavljen iz več kamnov in ima dva sedeža. Na kamnu se še zdaj bere slovenski napis

s tem se ali vpraša ali pa odgovarja, da „(knez ali vojvoda) ima sveto vero“, da je kristjan. Kajti slovenski kmetje so se prej spreobrili h krščanski veri, ko njih knezi in boljarji, zato potem niso hoteli nikogar pripoznati za vojvoda, če ni bil krščen. Nemški učenjaki so ta napis na vse strani obračali, da bi ga mogli kako drugače tolmačiti in ne po slovensko. Zato smo že brali, da so ti kamni ostanki rimskega spomenika, ki je bil najbrž postavljen v čast kakega vojskovodja z imenom „Mansuetus Verus.“ To se pravi, po sili razkladati in besedam silo delati. Vojvodski stol je bil v veliki časti, in še leta 1564 se je nadvojvoda Karol na njega vsedel, da so mu tam zvestobo prisegli deželni stanovi; in ravno tako njegov sin Ferdinand l. 1597. Pozneje, ko so bili koroški vojvodi ob enem tudi cesarji, opustila se je ta stara navada.

V Gospi Sveti je stara, lepa romarska cerkev. Že leta 754 pod slovenskim vojvodom Hotemarom prišel je v Gosposveto sv. Modest s štirimi duhovniki, poslan od Solnograškega nadškofa. Širil je katoliško vero po deželi in bil nje prvi škof s stolico v Gospi Sveti. L. 1669 je cerkev pogorela, pa so jo na novo spet lepo sezidali.

Smešničar.

Stotnik: „Ti, Podlipnik, že spet si vse narobe naredil! Ti se ne boš nikoli nič naučil. Povej mi vendar, kaj hočem s teboj storiti?“

Novinec Podlipnik: „Gospod stotnik, zapodite me domu!“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem: Minuli pondeljek smo dobili sneg; zemlja je precej zmrznila in sanincev bode lep. — Iz Celovca do jezera pri Goričici mislijo narediti trambaj ali železnico s konji. Mestni odbor bi rad imel, da bi tujci po letu stanovali v Celovec in se po trambaji zjutraj vozili k jezeru, zvečer pa spet v mesto nazaj. Železnica bi stala 70.000 gld. in mestni odbor bo dober stal za 5 procentov, — Rožna dolina nima vsakdanje pošte in nima potrebnih zdravnikov. Gg. župani podpisujejo prošnjo za oboje; dobro! — Podgorjanski krajni šolski svet je vložil slovensko prošnjo za šolske olajšave. Slava! — V Zabnico dobijo namesto trdega Nemca slovensko učenico; to dobroto so storili deželni predsednik gosp. bar. Schmid sami; hvala! — Gosp. Taupeju v Rajneci pri št. Janži na Mostecu je skedenj pogorel in vsa krma. — V Dobrlivesi se je nek deček s kropom tako oparil, da je umrl. — V št. Kocijanski fari je nek priden delavec preneglo meso jedel in se zadržal. —

Na Kranjskem: „Slovenec“ je bil zavoljo dopisa „izpod Dobrača na Koroškem“ zagrabljen; pisal je menda zavoljo ljudskih sol. — V Begunjah na Gorenjskem so preč. gosp. dekan, Silvester Keše, roj. l. 1815 v št. Petru pri Novem mestu v mašnika posvečeni l. 1841, umrli. Pogreb je bil v saboto 15. t. m. V. n. p.! — Iz Ljubljane se „Slovenec“ piše: Glasovi po časnikih niso vselej glas vpijočega v puščavi. O tem smo se prepričali vsaj toliko, kolikor se to tiče našega sedanjega

mestnega magistrata, kateremu na čelu je naš gosp. župan. Nedavno je bila v našem listu priobčena pritožba zavoljo neke žganjarije „na Bregu“ in ne zastonj! Zdaj je že vse drugače, tiste mlake pred njo so zginile, tudi grdi curki, ki se po zimi pred takimi prostori zjutraj in po dnevi vidijo, in še celo „koncerti“ so prenehali. To je lepo, da se našemu sedanjemu mestnemu magistratu javne nedostojnosti ne tožijo zastonj „na uho“, marveč da jih tudi posluša in po moči odpravlja, česar prej ni bilo. Veseli nas, da sl. magistrat s tem pripozna, da imamo pri grajanji takih reči le dobro, ne pa slabe volje. — V Celovec nismo tako srečni, da bi nas tako hitro zaslišali. — V sredo 12. t. m. po polnoči vnelo se je v Mokricah grajščinsko kmetijsko poslopje, ki je bilo ravno letos vse prenovljeno, in res izgledno po notranji opravi. Razširni govejski hlevi z družinskimi stanovanji bili so v trenutku rop grozovitega požara. Žalibog, da pri gasenji ni bilo brez nesreče; najhuje je zadelo posestnika Gustava Melherja iz velike Doline, ker zrušilo se je na njega razpadajoče postrešje, ter zdrobilo mu obe nogi. — Na Kranjskem ima nemški „Schulverein“ smolo, kakor pravi Nemeec. Čujte: Od vis. ministerstva je dobil pred nekaj časom ukaz, da mora vselej dobiti dovoljenje od okr. šolskega sveta, preden hoče kako knjigo podpiranim šolam podariti. Toliko povzamemo iz nekega ljubljanskega dopisa v „Edinosti“. Nek prijatelj je „Slovenec“ pa le kratke vrstice poročal, in med drugim sledeče piše: Na Mavrle ste že gotovo pozabili; pa nikar —, se še zmirom čudne reči prigodijo. Za šeststoletno slovesnost je dobitljivi (!) Schulverein poslal nekaj knjig „Weichelt's Illustrirtes Weihnachtsbuch“. Ali knjiga je tako puhla, pohujšljiva, da bila je tudi učitelju samemu preveč. Zato je najhuje izrezal in jo tako med otroke razdelil. Po sreči ali nesreči izve o tem črnomeljski okrajni šolski svet, pošlje knjigo v Ljubljano in deželna vlada jo pošlje v Beč naučnemu ministru. Kaj se je potem zgodilo, ne vem. — Kaj se je zgodilo, smo zgoraj povedali. Naj pa reče kdo, da to ni smola! Slavnemu ministerstvu zakličemo prav hvaležno „Pravo“. Ta kranjski ukaz, štajerski Rothschild, celjske sodnijske preiskave, je že nekaj. Le tako naprej; bo še marsikaj na dan prišlo „o dobitljivosti in nedolžnosti“ nemškega „Schulvereina“, ker se prej ni hotlo verjeti. — Banka „Slavija“ sklenila je v tretjem letošnjem četrtletju t. j. od 1. julija do 30. septembra 21994 novih zavarovanj za kapital 23.328.884, gld. 62 kr., za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 482.193 gl. 26 kr. Za škode se je izplačalo v tem času 267.799 gld. 30 kr. in od bankinih kapitalij bilo je vloženih 259.525 gld. 41 kr. v česko-moravskih založnicah in 637.355 gold. 34 kr. izposojenih na hipoteke. Promet osrednje blagajnice znašal je v tem času 2.073.503 gld 24 kr. Gasilne brizgalnice oddala je banka 8 občinam. Samoupravna društva za zavarovanje užitek in pokojnin postajajo čez dalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca septembra t. l. 717 členov, ki so zavarovali užitek in pokojnin 135.804 gld. 12 kr. in upis ali ulog 544.516 gld. 54 kr. Zastopniška pokojninska zaloga imela je do konca septembra t. l. 4483, deležnikov, a njeno premoženje narastlo je na 36.668 gl. 22 kr.

Na Štajerskem. Gospod profesor Karol

Glaser rojen Slovenec je postal doktor filozofije. Predmet, ki ga je razpravljal, je bil kaj znamenit o sanskritu. Slava! — Iz Radoslavca pri Malej Nedelji je občinski odbor Radoslavski v svojej seji dne 9. decembra t. l. mej drugim tudi jednoglasno sklenil in vsprejel kot častna uda gospoda Ivana Kukovca, načelnika okrajnega odbora v Ljutomeru in deželnega poslanca, potem starosto in prvoboritelja štajerskih Slovencev, gospoda Božidara Raiča, župnika pri sv. Barbari v Halozah. Živela! — Pred porotno sodnijo v Celji je bila 19. t. m. obravnava proti 53 kmetiskim osobam zaradi znane trtoušne rabuke v Okljukovi Gori pri Brežicah. — V Celji je kat. podporno društvo obhajalo v nedeljo 23. decembra božično veselico otrokom v veselje in podporo. Več prihodnjič. — Umril je preč. gosp. Matija Fric, dekan pri Velikej nedelji 64 let star. — Propal je v Šicah sv. Lenartskega okraja nemškutar Efferl in njegovi pomagači. V srenjski zastop so izvoljeni sami narodnjaki: Frane Belec, predstojnik, Simon Lorber, Gašpar Lorenčič, svetovalec. Slava! — Žalostnim sreem naznanjamo, da je 15. t. m. g. Mihael Herman c. kr. deželne sodnije svetnik, državni in deželni poslanec, po daljšej boleznii v 62. letu svoje starosti v Gradei umrl. Bil je izmed naših najbolj ognjevitih, doslednjih in neumornih prvoboriteljev, bil je uzoren zastopnik našega naroda, dasiravno je bil rojen Nемеec. Blagi mu spomin!

Na Goriškem. Umerl je čast. gosg. Pirc Matija, stolni vikar, obče spoštovan duhovnik, iskren narodnjak in vnet poverjenik družbe sv. Mohora. — Prečast g. dr. Jožef Gabrielčič, vodja centralnega seminšča v Gorici, postal je tajni kamornik papežev in dobil naslov „monsignor“. — Njih Veličanstvo presvitli cesar so odredili, da se zabilježijo za majorsko lokalno službo c. kr. stotnik prvega reda, g. Andrej Komelj, pl. Sočebnan, ki je rodom Slovenec. Slava! —

Iz Trsta: Milostljivi knez in škof tržaški, dr. Ivan Glavina, so blagovolili pristopiti med ustanovnike „Matiice Slovenske“. Slava blagodušnemu podporniku slovenske književnosti!

Na Primorskem. Po šolah okoli Trsta morajo učeniiki učiti tudi kmetijstva. To bi bilo tudi po drugih krajeh potrebno, veliko bolj potrebno, ko tisto nemčurenje. — Na Goriškem imajo Slovenci svoj „Gospodarski list“, imeli smo ga tudi na Koroškem, pa nemčurska burja nam ga je odnesla. —

V Dalmaciji in Bosni je bil potres, pa vendar ni naredil posebne škode. Sploh se je v zadnjih 14. dneh v teh krajih večkrat zemlja tresla. Bog varuj večje nesreče! — V goratih delih Hercegovine je toliki sneg, da so vsa pota zaprta.

Na Hrvaškem: Precej močen potres je bil 12. t. m. ob 3. uri 14 minut v Zagrebu. Měr mu je bila od zapada proti vzhodu. Mej potresom čulo se je podzemeljsko bobnenje. —

Na Avstrijskem. Z Dunaja se „Slov. Narodu“ poroča: Vsak omikan narod ima v literaturi moža, kterega posebno časti, hvali in ljubi, s katerim se posebno pred svetom ponaša. Tak mož je Slovencem pesnik Preširen. Tega zavedala se je vedno slovenska mladež, slovenski visokošolci. Na Dunaji bivajoči Slovenci, njim na čelu slovenski visokošolci, obhajajo vsako leto po moči rojstni dan

prvaka slovenskih poetov. Letos vršila se je slavnost nekoliko pozneje, obhajal se je vendar 12. t. m. Preširnov rojstni dan tako lepo, tako dostojno, da se je čulo le jednoglasno mnenje: tako lepega večera se še ne spominjamo v „Sloveniji“. — Blizo Dunaja v Florisdorfu so delavci napravili 15. t. m. zborovanje, kterega je policijski komisar razpustil. Ko je dvorano zapustil, ga je neznan delavec vstrelil.

Na Ogerskem: se je presv. cesarju prigodilo to-le: Bili so cesar v Pešti na lovu. Psi so bili na sledu divjačine v divjem diru in tik za njimi pa cesar skokoma na čilem konji. Kar mu zastavi vojak z nasajenim bodalom pot rekoč: „Nazaj, tukaj ne sme nihče jezdit!“ Ko ga cesar vprašajo zakaj da ne, vojak kratko odgovori: Ker se tukaj strelja in gospod stotnik je tako zapovedal!“ Me ne boš pa le dalje pustil, moj sinko?“ „Ne, in če bi tudi sam cesar bili!“ odreže se pogumno prostak. Cesarju ni družega kazalo, kakor konja obrniti, ter po ovinkih za divjačino hiteti. Nek lovec se je podal potem k vojaku ter ga vprašal, zakaj ni skazal cesarju predpisane časti. Hrabri vojak prebledi in meni storjeno zamudo s tem popraviti, da se proti strani obrne, kamor je cesar odjahal, se postavi in — prezentira. Cesar so se prav srčno smejali. —

Na Moravskem. Iz Brna se poroča: Kakor znano, slavili bomo čez dve leti, t. j. 1. 1885 tisučletnico smrti slovanskega aposteljna sv. Metoda. Da se apomin tega blagovestnika dostojno oslavi, zbralo se je 2. novembra v Brnu pod predsedništvom ondotnega škofa mnogo mož svetnega in duhovskega stanu, dasi so že postavili program. V Brnu ima se ustanoviti vrhovni slavnostni odbor, drugod pa izvršujoči odbori. V pravem času povabili se bodo slovanski škofje, da se vdeleže slavnosti. Odbor mora določiti čas, kdaj se prične slavnost, skrbeti, da se cerkev Velehradska, kjer počiva sv. Metod, dostojno pripravi za imenitni dan, gostom naj poskrbi za stanovanje in med ljudstvo naj pošlje spise, v kterih se slavita slovanska blagovestnika itd. Odborov predsednik je grof Belcredi.

Na Srbskem so vsega skupaj 18 osob zaradi vdeležitve pri poslednjem uporu postrelili in to: 4 pravoslavne pope, 4 trgovce, 1 učitelja in 9 kmetov, ktere so z orožjem v roci zasačili.

Na Ruskem: V Moskvi ima slovansko podporno društvo letos premoženja: temeljne glavnice 56.400 rubeljev, v zalogi 87.300 rubeljev, za posebne stroške pa 70.800 rubeljev. Vsega skupaj 223.600 rubeljev. Podpirale bode letos tri srbske, dva česka, enega bolgarskega in dva črnogorska dijaka, ki bodo v Rusiji študirali.

Na Francoskem: V Parizu so preiskovali 1518 vin, in našli so jih pitnih in zdravju nenevarnih samo 65; no, kaj pa je početi z družimi?

Iz Rima. Več Poljakov je 12. t. m. iz Krakovega odrinilo v Rim, da se sv. Očetu poklonijo. Slavnii slikar Matejko, Češovski, grofa Potocki in Tarnovski in dva kmeta bojo sv. Očetu Matejkovo podobo „Sobieski pred Dunajem“ izročili. — Nemški carjevič je nazaj potovaje iz Španjskega od očeta nalogo dobil papeža Leona XIII. v Rimu obiskati.

Poslano.

Gospod urednik! Iz srca ste mi govorili zadnji-krat, ko ste priporočali v Celovci izhajajoči leposlovni in znanstveni list „Kres“ slovenskemu razumništvu. Dovolite, da izpregovorim še nekaj besedi o njem in razkrijem misli o nekterih spisih, ki smo je brali v „Kresu“. Omenjeni časopis dokončal je sedaj svoj tretji letnik, torej sodba ni več prenačljena. V prvo mora se priznati, da je „Kres“ edini slovenski list, ki zastopa odločno znanstveni razvoj in jes bi ne nasprotoval čisto nič, ko bi se iz „Kresa“ izcimil polagoma strogo znanstveni list. Spisi, katere nam je podajal „Kres“ v teku treh let, bili so mnogovrstni, večinoma jezikoslovni, zgodovinski in slovstveni. Naj omenim posebej Krekove razprave o celovškem rokopisu, o Polyfemu, njegove razne malenkosti. Iz Krekovih spivov učiš se, da ne oziram se na vsebino, kako moramo pisati znanstveno, a vendar lahko razumljivo slovenščino. Trstenjakovi donesi o nekdanji provinci slovenje-graškej, nevesčakom manje zanimivi, ustregli so tem bolje zgodovinarjem strokovnjakom. Pohvalno morajo se omeniti tudi razprave o Ljud. Gaji, o St. Vrazu, Jarniku, i. dr., katere razjasnujejo nam mnogo do zdaj še temnih razmer našega slovstva. Prav izvrstno pa izvršuje „Kres“ svojo ulogo kot kritičen organ. Stvarna, mirna, dostojna je njegova kritika in ne vem se spomniti, da bi bil bral bolje ugledne kritike, kakoršna je Krekova Matičnih knjig. Tudi leposlovnega polja ni zanemarjal „Kres“, kar nam pričajo „Pomladanski vetrovi“, „Luteranci“, „Pesni dekličje ljubezni“, jako zanimive „bosenske zanovetke“, mnogo novel in pesnij. Koroškimi Slovencem pa se je prikupil „Kres“ še posebno in to v dvojnem oziru. Stojanova novela „Milko Vogrin“ zbudila je, da poročam, kar sem sam čul in čutil, pravo senzacijo po Gorotanu; to je novela sedanjim časom razmeram prikladna, polna zdrave, krepke narodne tendence; Dr. Stojan ustvaril je z ovo novelo v Slovencih to, čemur pravijo Nemci „Tendenz-Roman“; mi samo želimo, da bi nam podal Stojan kmalu zopet kaj sličnega iz svojega spretnega peresa. Isto tako odobrava se, da objavlja „Kres“ narodno blago s posebnim ozirom na Koroško, kajti nikjer ne pogublja se tako naglo narodna last, kakor pri nas; razven manjših stvari odlikuje se obširni „obraz rožanskega razrečja na Koroškem“ kateri si je pridobil, kakor smo zvedeli iz prav bistrega vira, jako laskavo pohvalo našega Miklošiča; mislim, da spis ne potrebuje boljše priporočbe. Marljivemu in vsestransko taktnemu g. uredniku „Kresa“ pa kličemo, naj se ne da oplašiti, čeravno lete pušice in natolcevanja preko — Karavank. Žalostno je za koroške Slovence, da se morajo braniti celo svojih prijateljev in to baš sedaj, ko se je jelo ravnokar počasno gibati v prostem narodu.

Iz junske doline 1883.

Nepriustransk čitatelj „Kresa.“

Loterija za „Narodni dom.“

Upravni odbor društva „Narodni dom“ je sklenil v svojej seji dne 26. novembra t. l. da se

žrebanje efektne loterije na korist „Narodnemu domu“, določeno na dan 31. decembra 1883, vsled dovoljenja visokega c. k. finančnega ministerstva, preloži za jedno leto, torej na dan 31. decembra 1884.

Da se bode loterija obnesla ter obrodila pričakovani uspeh, treba je, da se razprodá polno število izdanih sreček, česar se nadejamo v tem podaljšanem obroku ter prosim slavno občinstvo slovensko, da marljivo kupuje v tem časi srečke ter omogoči sijajno izvršitev našega rodoljubnega podjetja.

V Ljubljani, v dan 3. decembra 1883.
Dr. Alf. Moschè, Ivan Hribar,
prvosednik, tajnik,

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Za provizorja gresta čč. gg. Čare Jožef v Čanjče in Šket Jožef v Blače na Zili.

Kmetija

z dobrim pohištvom in lepim poljem za 30 birnov posetve v lepem, ravnem kraju, v prijazni vasi na Koroškem se **prostovoljno proda**. Več se izve pri vredništvu „Mira“.

Loterijske srečke

Gradec	42	66	83	87	85
Trst	90	85	28	81	29

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica . . .	3 79	4 —	3 75	3 66	3 92	3 85	4 —	3 81								
Rž	3 19	3 25	3 —	3 5	2 70	3 —	3 —	3 6								
Ječmen	2 75	2 50	2 30	2 68	—	2 65	2 70	2 41								
Ajda	2 22	2 30	2 40	2 56	2 5	—	2 50	2 41								
Oves	1 50	1 50	1 50	1 52	1 40	1 50	1 60	1 50								
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—								
Kaša	4 49	—	—	4 27	—	—	4 90	4 50								
Turšica	2 19	2 85	2 10	2 44	2 15	2 45	2 50	2 41								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fižol bel	3 96	3 45	—	—	—	—	4 20	—								
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—								

Ob novem letu potrebujejo gospodarji polno možnjo, zatorej se pripelje veliko blaga na trg in cena mantle pada. Najboljši kup je turšica in se plačuje biren po 3 gold., oves po 2 gold. 50 kr., najdrajša je slama cent po 1 gl. 20 kr. Drva so malo poskočila.